

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний інститут імені А. С. Макаренка
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра корекційної та інклюзивної освіти

**Методичні рекомендації
до написання курсових робіт
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
зі спеціальності 7.01010501 «Корекційна освіта»**

Суми 2015

Затверджено навчально-методичною радою
Сумського державного педагогічного інституту імені
А. С. Макаренка

Рецензенти: доктор педагогічних наук, професор Т. М. Дегтяренко;
кандидат педагогічних наук, доцент Ю. А. Картава;

Методичні рекомендації до написання курсових робіт освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» зі спеціальності 7.01010501 Корекційна освіта / [уклад. Косенко Ю. М.]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2015. – 45 с.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота – завершена самостійна робота дослідницького характеру спрямована на вивчення студентом конкретної наукової проблеми. Курсова робота оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності і виконується студентом після вивчення низки навчальних дисциплін. Процес виконання курсового дослідження є важливим етапом підготовки спеціаліста у фаховій галузі та сприяє підготовці студента до виконання ним самостійної роботи за спеціальністю.

Курсова робота виконується згідно з навчальним планом. Тематика курсової роботи повинна відповідати завданням профілюючих дисципліни з яких вона виконується (спеціальні методики навчання дітей з особливими освітніми потребами). Тема курсової роботи затверджується розпорядженням директора навчально-наукового інституту педагогіки і психології Сумського державного педагогічного інституту імені А. С. Макаренка за поданням відповідної інформації завідувачем кафедри корекційної та інклюзивної освіти у кожному навчальному році.

Метою курсового дослідження є:

- 1) поглиблення, розширення та систематизація теоретичних знань і практичних вмінь студентом з фаху, отриманих за період навчання;
- 2) оволодіння методами теоретичного, емпіричного та статистичного дослідження під час виконання студентом курсової роботи;
- 3) формування у студента навичок наукового пошуку та самостійних творчих досліджень під час виконання курсової проекту;
- 4) визначення наукових здібностей студента та залучення його до науково-дослідницької діяльності;
- 5) формування вміння публічного захисту своєї курсової роботи перед комісією.

Курсова робота повинна носити проблемний характер, сутність якого полягає у аналізі теоретичних джерел, визначенні теми дослідження з профільної дисципліни (спеціальна методика навчання певної шкільної

дисципліни), синтезі та узагальненні накопиченого в процесі вивчення теоретичного матеріалу, діагностуванні рівня сформованості знань, умінь і навичок у дітей з особливими освітніми потребами з предмету дослідження, розробленні рекомендацій щодо підвищення ефективності засвоєння навчального матеріалу з відповідної навчальної дисципліни.

Студент має право самостійно обирати тему курсової роботи із запропонованого кафедрою переліку або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки.

Курсова робота складається з обов'язкових структурних елементів: титульний аркуш, зміст, вступ, основна частина, загальні висновки, список використаних джерел, додатки (за необхідності). Текст курсової роботи викладається державною мовою.

У курсовій роботі студенту потрібно стисло, послідовно, обґрунтовано висвітлити зміст і отримані результати свого дослідження. Відомості із запозичених джерел обов'язково повинні мати посилання. За достовірність інформації, фактичного матеріалу та результатів дослідження відповідальність несе студент-автор курсової роботи.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виконується студентом під керівництвом наукового керівника, який призначається рішенням засідання кафедри. Науковий керівник у межах виділених навчальних годин повинен:

- а) допомогти студенту скласти план курсової роботи;
- б) рекомендувати студенту наукову літературу та інформаційні джерела з обраної теми курсової роботи;
- в) консультувати студента протягом усього періоду написання ним курсової роботи;
- г) допомагати у визначенні найбільш ефективних рішень, стимулювати творчість і самостійність студента при виконанні ним курсової роботи;
- д) визначати ступінь готовності курсової роботи до публічного захисту;

е) інформувати завідувача кафедри про обрану студентом тему курсової роботи, хід її написання та процес підготовки роботи до захисту;

є) бути присутнім на захисті курсової роботи, колегіально виставляти оцінку курсовому дослідженню студента.

У разі потреби дозволяється змінювати тему курсової роботи з дозволу завідувача кафедри за письмовою заявою студента та після погодження з науковим керівником, але не пізніше, ніж за місяць до закінчення терміну виконання курсової роботи.

Курсова робота повинна відповідати певним вимогам за стилем викладу матеріалу. Формулювання назви теми, розділів та підрозділів повинні бути чіткими, лаконічними і в той же час найбільш повно відображати сутність та зміст питань, що розглядаються.

Перед захистом курсової роботи студент повинен підготувати текст виступу та необхідні для цього демонстраційні матеріали. При цьому потрібно враховувати, що виступ за тривалістю не повинен перевершувати 5-7 хвилин.

Захист курсової роботи проводиться перед комісією в складі 3-5 викладачів кафедри, у т. ч. керівника курсової роботи. Члени комісії задають студенту питання, як правило, за темою курсової роботи, не виключаючи питань, що відносяться до теоретичної підготовки. Відповідаючи на питання, студент може використовувати текст свого виступу, ілюстративний матеріал, курсову роботу, робочі записи. Результати захисту курсових робіт оцінюються за національною чотирьохбальною шкалою оцінювання та 100-бальною шкалою ECTS. Протокол захисту курсових робіт підписується кожним членом комісії.

Після проведення захисту курсової роботи, голова комісії у присутності студента вносить колегіальне рішення про оцінку роботи. Оцінка заноситься до залікової відомості та до залікової книжки студента.

За умови відсутності студента на захисті курсової роботи з поважної причини, завідувач кафедри може перенести дату захисту курсової роботи.

Студент, який не з'явився на захист курсової роботи без поважної причини або отримав незадовільну оцінку при її захисті, ліквідує академічну заборгованість у встановленому порядку.

ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Для успішного написання студентом курсової роботи необхідно дотримуватися певних етапів. Основними етапами є:

- а) вибір теми дослідження;
- б) знайомство з науковим керівником;
- в) опрацювання джерел за темою курсового дослідження (психолого-педагогічна, методична, довідкова література, електронні інформаційні ресурси, архівні джерела, хрестоматії, першоджерела);
- г) визначення об'єкту, предмету, мети і завдань дослідження;
- д) робота над текстом першого розділу;
- е) узагальнення матеріалу висвітленого у першому розділі. Написання висновків до цієї частини роботи;
- є) робота над текстом другого розділу;
- ж) написання висновків до другого розділу курсової роботи;
- з) написання загальних висновків до курсового дослідження;
- и) оформлення списку використаних джерел;
- і) оформлення додатків;
- й) підготовка до публічного захисту наукової роботи.

З метою відповідності змісту курсової роботи обраній темі, правильному оформленню дослідження, студент повинен на всіх етапах роботи консультуватися з науковим керівником. Отримані від наукового керівника зауваження усуваються в обумовлені терміни.

Завершений варіант курсової роботи пред'являється науковому керівнику не пізніше ніж за три тижні до терміну захисту. Науковий керівник надає відгук на курсову роботу студента.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має характер завершеного наукового дослідження у якому логічно і послідовно викладено матеріал. Вона має наступну структуру:

- а) титульний аркуш;
- б) зміст;
- в) вступ;
- г) перший розділ;
- д) висновки до першого розділу;
- е) другий розділ;
- є) висновки до другого розділу;
- ж) загальні висновки;
- з) список використаних джерел;
- и) додатки.

Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи і є основним джерелом бібліографічної інформації, необхідної для оброблення та пошуку документа.

На титульному аркуші розміщується інформація про міністерство, вищий навчальний заклад, факультет (інститут), кафедру. Вказується прізвище, ім'я, по батькові автора роботи та назва роботи. Зазначаються дані про наукового керівника: його прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада. Обов'язковою є інформація про місце виконання роботи та рік проведення курсового дослідження. Варто звернути увагу на те, що всі літери прізвища, імені та по батькові автора пишуться з великої літери. Напівжирним шрифтом та з великої літери пишеться назва курсової роботи (див. додаток А).

Зміст курсової роботи вміщує перелік структурних частин дослідження студента і повинен складатися з таких компонентів, як вступ, заголовки розділів і підрозділів, висновки до кожного розділу, загальні висновки, список використаних джерел, додатки (якщо вони є) із вказівкою номера

сторінки, з якої починається розділ чи підрозділ. Всі літери вступу, назв першого та другого розділів, висновку (загального), списку використаних джерел та додатків оформлюються з великої літери (див. додаток Б).

У **вступі** розкривається актуальність обраної наукової проблеми, зв'язок теми курсової роботи з темою кафедри. У цій частині роботи висвітлюється мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження. Зазначаються методи дослідження, які використовувалися під час написання роботи (теоретичні, практичні), теоретичне значення одержаних результатів, практичне значення дослідження, апробація результатів дослідження, структура роботи.

Описані вище структурні компоненти виділяються у тексті напівжирним шрифтом.

Під час розкриття **актуальності теми** необхідно зазначити соціальну важливість обраної проблеми для суспільства на сучасному етапі розвитку. Важливим є опис причин важливості дослідження обраної проблематики для корекційної педагогіки в цілому та конкретної спеціальної методики навчання зокрема. У цій частині роботи відмічається ступінь розробленості обраної наукової проблеми у психолого-педагогічних джерелах, підкреслюється внесок науковців у розроблення певних напрямків у спеціальній дидактиці. У кінці цієї структурної частини необхідно наголосити, що саме обрана тема курсової роботи є актуальною та недостатньо дослідженою на сучасному етапі розвитку певної спеціальної методики, що й обумовило вибір обраної наукової проблеми. Орієнтовний обсяг цієї частини вступу 1,5-2 сторінки.

При висвітленні **зв'язку з темою кафедри** розкривається зв'язок наукової теми лабораторії корекційно-реабілітаційних технологій кафедри корекційної та інклюзивної освіти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка з темою курсової роботи. Назву теми лабораторії корекційно-реабілітаційних технологій кафедри корекційної та інклюзивної освіти та її державний реєстраційний номер можна дізнатися у

наукового керівника або лаборанта кафедри.

Мета дослідження – це фіксація кінцевого результату курсової роботи. Мета курсової роботи повинна тісно переплітатися з її назвою. У цього типу працях, як правило, метою є теоретичне вивчення обраної наукової проблеми; теоретичне обґрунтування обраних педагогічних інструментів (методів, прийомів, засобів, форм) у формуванні в учнів з особливими освітніми потребами певних знань, умінь та навичок; розроблення комплексів вправ, завдань, узагальнення методичних рекомендацій і т. д. для формування, закріплення, повторення, узагальнення, систематизації, застосування знань, умінь і навичок у школярів з певної теми, навчального предмету у певному класі спеціальної школи.

Мета курсової роботи перебуває у тісній взаємодії із завданнями курсового дослідження. **Завдання** конкретизують ціль дослідження. Завдання, по суті, – це план, виконання пунктів якого забезпечує досягнення мети курсового проекту (сходінки у досягненні поставленої мети роботи). Розкриттю завдань курсової роботи присвячуються відповідні підрозділи чи розділи дослідження. Як правило, у завданнях курсових робіт зазначається: аналіз загальної педагогічної науково-методичної літератури та дефектологічних джерел у аспекті дослідження певного питання; з'ясування важливості обраного педагогічного інструменту у формуванні знань, умінь, навичок чи інших якостей в учнів спеціальної школи; розробленні критеріїв для об'єктивної оцінки та визначенні рівнів стану сформованості знань, умінь, навичок чи інших якостей у дітей з особливими освітніми потребами тощо.

У курсовій роботі, зазвичай, розв'язуються 3-4 завдання.

Об'єкт дослідження – це область об'єктивно існуючого наукового знання на яку спрямоване дослідження. Типовою помилкою серед студентів є визначення об'єктом дуже широкої дослідницької галузі. Найчастіше об'єктами педагогічних досліджень виступає діяльність учителя, вихователя, учнів, педагогічні стосунки (між суб'єктом і об'єктом навчання та виховання,

особистістю і колективом, навчанням і самоосвітою, вихованням і самовихованням), організація чи управління пізнавальною діяльністю дітей, навчально-виховним процесом чи навчально-виховним закладом тощо.

Предмет дослідження – це найбільш значима (з точки зору дослідника) частина, прояв, характеристика, особливість об'єкту дослідження яка підлягає вивченню. У одному об'єкті можна виокремити декілька предметів дослідження у залежності від науково-пізнавальних та практичних цілей. Предмет дослідження повинен тісно переплітатися з назвою курсової роботи. У багатьох випадках предмет і назва роботи співпадають. Предметами дослідження у спеціальних методиках навчання можуть виступати: зміст, форми й методи організації та проведення навчально-педагогічного процесу у спеціальному навчальному закладі, специфіка діяльності учня й учителя, суперечності в навчально-виховному процесі та шляхи їх вдосконалення, характер дидактичних вимог, педагогічні умови, особливості навчальної діяльності розумово відсталих школярів тощо. Визначаючи предмет дослідження, важливо конкретизувати, хто є його суб'єктом. Як правило, це діяльність дітей, їхні особливості, інтереси, процес засвоєння ними навчального матеріалу, формування навчальних умінь і навичок або ж діяльність учителя – педагогічні чинники і засоби, характер педагогічних вимог і впливів, особливості стосунків тощо.

Методи дослідження. Успіх наукової роботи значною мірою залежить від вміння студента вибрати найрезультативніші методи дослідження, оскільки саме вони дають можливість досягти поставленої мети у курсовій роботі. Методи дослідження поділяються на три групи: теоретичні, емпіричні, статистичні. У курсових дослідженнях, як правило, використовуються такі теоретичні методи, як синтез, абстрагування, конкретизація, аналіз психолого-педагогічної літератури. Щодо емпіричних методів, то найбільш популярними є: узагальнення передового педагогічного досвіду з проблеми формування знань, умінь та навичок, педагогічне спостереження, анкетування, опрацювання шкільної документації,

констатувальний етап психолого-педагогічного експерименту. Методи математичної статистики при написанні курсових робіт не використовуються, тому, що такий тип робіт не передбачає виконання формувальної та порівняльної частин педагогічного експерименту, які супроводжуються математичними обрахунками.

Теоретичне значення одержаних результатів є обов'язковим елементом вступної частини курсової роботи. У цій частині висвітлюється значення дослідження у розв'язанні певного аспекту теоретичної проблеми однієї із спеціальних методик навчання розумово відсталих учнів. Це може бути розроблена автором модель процесу вивчення певного розділу (теми) з навчального курсу, наукове обґрунтування методичних рекомендацій, комплексів спеціальних вправ, систем дидактичних завдань тощо. Теоретичне значення можуть мати уточнення певних наукових положень у світлі досліджуваної проблеми або введені у науковий обіг архівні джерела, які висвітлюють окремі питання історії розвитку спеціальних методик навчання.

Практичне значення одержаних результатів – структурна складова вступу. У цій частині висвітлюються відомості про можливості або практичне застосування авторських розробок у галузі навчання дітей з особливими освітніми потребами. Якщо окремі результати праці вже впроваджено, автору необхідно підтвердити це документально. Це можуть бути методичні рекомендації, комплекси спеціальних вправ, системи дидактичних завдань, діагностичні завдання, які сприяють визначенню рівня знань у школярів спеціальних навчальних закладів, дидактичний матеріал та інше.

Апробація результатів роботи – це публічне висвітлення студентом своєї наукової діяльності. У цій частині відмічається участь автора курсової роботи у студентських науково-практичних конференціях і семінарах, всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт. Обов'язково зазначаються публікації у збірниках студентських наукових праць.

Структура дослідження – перелік частин з яких складається курсова робота. Це інформативна частина у якій зазначається кількість розділів, літературних джерел, додатків, сторінок тощо. Наприклад: курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (41) та додатків. Загальний обсяг курсової роботи становить – 56 сторінок, з них – 40 сторінок основного тексту. У тексті міститься 3 рисунки і 2 таблиці (див. додаток В).

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Важливим етапом у написанні курсової роботи є послідовний виклад матеріалу у розділах. У курсовій роботі два розділи. **Перший розділ** присвячується вивченню загальної та спеціальної науково-педагогічної та методичної літератури з проблеми дослідження, тому у його підрозділах повинні бути описані погляди провідних науковців-педагогів та методистів, вчених-дефектологів на проблему дослідження, зазначено посилання на роботи дослідників. Кожний розділ поділяється на менші підрозділи. Як правило їх по 2-3 у кожному розділі. Матеріал потрібно висвітлювати за дедуктивним принципом: від загального до конкретного. Інформація повинна відповідати тематиці розділу чи підрозділу. Важливим є логічний зв'язок між підрозділами. Пункт підрозділу повинен бути повністю висвітленим. Обов'язковими повинні бути висновки у кінці кожного підрозділу. Орієнтовний обсяг висвітленого матеріалу підрозділу 6-7 сторінок.

Розділ починається з нової сторінки. Всі літери назви розділу пишуться з великої літери напівжирним шрифтом. Назва розділу розміщується по центру.

Підрозділи розділу (1.1, 1.2, 1.3 і т. д.) оформляються на тій же сторінці, що й попередня частина, через два пробіли. Підрозділи розділу (1.1, 1.2, 1.3 і т. д.) виділяються напівжирним шрифтом і вирівнюються по ширині з використанням абзацу.

У **висновках до розділу** автор повинен узагальнити висвітлений матеріал. Орієнтовний обсяг висновків до кожного розділу 2/3 сторінки але не більше 1 сторінки. У цій частині необхідно виділити найбільш важливі положення, які були описані у розділі. Висновки бажано нумерувати. Висновки до розділу оформляються на тій же сторінці, що й останній підрозділ розділу, через два пробіли. Назва виділяється напівжирним шрифтом і вирівнюється по ширині з використанням абзацу.

У **другому розділі** конкретизуються шляхи розв'язання наукової проблеми. Як правило, у цій частині визначаються критерії об'єктивної оцінки предмету дослідження, подаються результати констатувального експерименту (з'ясовується вже сформований рівень досліджуваних знань, умінь і навичок у розумово відсталих школярів і т. д.), описується вплив обраного педагогічного інструменту (методу, прийому, засобу, форми) на специфіку перебігу навчальної діяльності дітей цієї категорії на певному уроці; при вивченні конкретних тем; при засвоєнні теоретичних знань, формуванні практичних умінь і навичок; вихованні певних рис, подаються методичні рекомендації, пропозиції з підвищення ефективності формування предмету дослідження тощо.

Правила оформлення матеріалу розділу, підрозділів, висновків до розділу представлено у додатку Д.

У **висновках** (загальних) подається узагальнення курсового дослідження, як цілісної наукової роботи. Ця частина роботи повинна давати відповіді на поставленні завдання курсового дослідження (завдання описуються у вступній частині). Загальні висновки повинні бути чіткими, узагальнювати найбільш важливі положення всієї роботи. Бажано їх нумерувати. Орієнтовний обсяг 1-1,5 сторінки.

Висновки оформлюються з нової сторінки. Всі літери слова «висновки» пишуться з великої літери напівжирним шрифтом і розміщуються по центру (див. додаток Е).

ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Література, що використовувалася під час написання курсової роботи повинна бути оформлена відповідно до вимог державного стандарту. Список використаних літературних джерел повинен бути пронумерований та поданий у алфавітному порядку. До списку використаних джерел курсової роботи подається друкована література та електронні ресурси. До цього списку включається весь перелік наукової літератури, якими користувався автор у процесі написання роботи, на які є посилання у тексті курсової роботи, так і ті, які не цитуються, але були використані у процесі дослідження. У списку літератури курсової роботи повинно бути близько 40 наукових джерел. Оформляти список літератури необхідно відповідно до бюлетеня ВАК № 5 від 2009 року, форма 23 «Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації і списку опублікованих робіт, який наводять у авторефераті». Детальну інформацію можна знайти за адресою: file:///C:/Users/User/Desktop/novi_vimogi_shhodo_oformlennja_spisku_literaturi.pdf (див. додаток Ж).

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ДОДАТКІВ

Додатки є продовженням курсової роботи. У додатках автор розміщує великий за обсягом матеріал. Це можуть бути розробки план-конспектів, таблиці, графіки, системи уроків, комплекси завдань, діагностичні завдання і т. д. Додатки починаються з нової сторінки. Кожний додаток позначається окремою великою буквою українського алфавіту, за винятком літер Г, Є, И, І, Ї, Й, О, Ч. Цей запис робиться напівжирним шрифтом і розміщується по центру.

Додатки повинні мати свої заголовки. Наприклад: додаток А «Оформлення вступу курсової роботи». Текст кожного додатку за потреби може бути поділений на розділи й підрозділи, пронумеровані у межах кожного додатку. У такому випадку, перед кожним номером ставлять

позначення додатку (літеру) і крапку з порядковим номером. Наприклад: додаток Л «Контрольні тематичні зрізи знань до теми: «Від найдавніших часів до встановлення державності»», додаток Л. 1 «Контрольні тематичні зрізи знань до теми: «Виникнення давньоруської Київської держави»», додаток Л. 2 «Контрольні тематичні зрізи знань з теми: «Розквіт давньоруської Київської держави»», додаток Л. 3 «Контрольні тематичні зрізи знань до тем: «Ослаблення Київської держави», «Падіння Київської держави», «Галицько-Волинська держава»».

Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Б. 2.1. - перший рисунок другого розділу додатку Б; формула (В.1) - перша формула додатку В.

Текст курсової роботи повинен бути старанно перевіреном автором перед друком та після нього.

Робота переплітається або брошурується у наступній послідовності: титульна сторінка, зміст, вступ, розділи з висновками до них, загальний висновок, список використаних літературних джерел, додатки.

ОФОРМЛЕННЯ ТАБЛИЦЬ, РИСУНКІВ, ФОРМУЛ, ЦИТАТ

При наявності у курсовій роботі цифрового матеріалу його необхідно подавати у вигляді таблиці. Таблиці нумерують залежно від розділу та підрозділу у якому вони знаходяться. Наприклад: таблиця 2.1. – свідчить про те, що вона стосується другого розділу і розміщена у його першому підрозділі. Обов'язковим є зазначення назви таблиці. Оформляється таблиця у тексті курсової роботи наступним чином: слово «Таблиця» з відповідною нумерацією розташовується у правому куті сторінки, а назва таблиці виділяється напівжирним шрифтом і розташовується по центру сторінки. Наприкінці заголовку таблиці крапку не ставлять (див. додаток 3).

Бажано, щоб таблиця розміщувалася на одній сторінці. У разі перенесення таблиці на іншу сторінку, необхідно у лівому верхньому куті наступної сторінки написати: «Продовження (або закінчення) таблиці...» (без

назви). Цей запис робиться курсивом. Якщо всі показники таблиці мають однакові одиниці виміру, їх виносять у заголовок, якщо різні – вказують у боковому. Якщо цифрові дані відсутні, то ставлять пропуск «—» (див. додаток З. 1).

Таблицю розміщують по тексту після першого посилання на неї. Громіздкі таблиці та схеми допоміжного чи довідкового характеру слід винести у додатки, які нумерують окремо і поміщають після списку літератури.

У тексті курсового дослідження дозволяється розміщувати графіки, схеми, діаграми тощо. Цей матеріал узагальнюється одним терміном – рисунок. Рисунки обов'язково повинні мати назву. Заголовки рисунків розміщують під ними. Знизу під графіком, схемою діаграмою з великої літери пишеться слово «Рис.» і його нумерація. Знак «№» перед цифрою не ставиться. Наприклад: Рис. 1.2. – свідчить про те, що він розташований у першому розділі, другому підрозділі. Кожен рисунок розміщується по тексту після першого посилання на нього або на наступній сторінці, якщо рисунок має великі розміри. (див. додаток К).

Формули, на які є посилання в тексті, нумеруються в межах розділу арабськими цифрами. Номер формули складається з номера питання та порядкового номера формули, розмежованих крапкою. Номер формули слід взяти у дужки і розмістити на правому полі на рівні нижнього ряду формули, до якої він належить. Допускається наскрізна нумерація формул по всій роботі (див. додаток Л).

Цитати які використовуються під час написання курсової роботи бувають двох типів: прямі та непрямі. Прямі цитати – це ті вислови автора, які наведені дослівно. Вони беруться в лапки. Після закінчення цитати або цифрової інформації у квадратних дужках зазначається порядковий номер джерела та сторінка з нього. Наприклад, посилання [3, с. 56] означає, що цитату взято з джерела, зазначеного у списку літератури під номером 3 на сторінці 56.

Непрямі цитати – це переказ думок, поглядів, бачення певної наукової проблеми автора своїми словами. Такі дані не потрібно брати у лапки. У випадку використання непрямих цитат, рекомендовано оформлювати посилання у квадратних дужках із зазначенням лише порядкового номера джерела. Наприклад, посилання [8] означає, що у курсовій роботі висвітлено погляди автора, робота якого розміщена у списку використаних джерел під номером 8.

СТАНДАРТИ ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Текст курсової роботи набирається на комп'ютері на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 × 297 мм). Сторінки обмежуються полями: ліве – 30 мм, верхнє та нижнє – 20 мм, праве – 15 мм. Абзац – 1,25 мм. Рекомендована гарнітура – Times New Roman, кегль – 14, інтервал між рядками – 1,5. Колір – чорний. Щільність тексту повинна бути однакова у всій роботі. На кожній сторінці повинно міститися не менше 28–30 рядків по 57–60 знаків у кожному (з урахуванням інтервалів). Обсяг курсової роботи повинен складати орієнтовно 40-45 сторінок. Обов'язковою є нумерація сторінок.

Відстань між назвою розділу та назвою підрозділу два пробіли. Відстань між назвою підрозділу та текстом підрозділу один пробіл. Відстань між підрозділами два пробіли.

Назва розділу оформлюється по центру, великими літерами, напівжирним шрифтом.

Назва підрозділу оформлюється з абзацу, напівжирним шрифтом. Перша літера першого слова назви підрозділу пишеться з великої літери.

У кінці назв розділу та підрозділу крапки не ставляться.

З нової сторінки оформлюється титульний аркуш, зміст, вступ, кожний розділ, висновки (загальні), список використаних джерел, додатки.

Необхідно чітко розрізняти тире (–) та дефіс (-), які відрізняються розміром і наявністю пробілів до і після тире. Між великими літерами ініціал

та прізвищем згадуваних у курсовому дослідженні науковців необхідно робити пробіли за допомогою кнопок клавіатури «Shift», «Ctrl», «Enter».

У роботах які вміщують ретроспективні розвідки століття позначаються за допомогою римської нумерації, а частини століття вказуються прописом.

Курсова робота має бути надрукована чітко, без помилок і виправлень.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Якість виконаної роботи оцінюється за такими показниками:

а) актуальність, новизна обраної теми та практична цінність отриманих результатів;

б) чіткість структури і логічна послідовність викладення матеріалу; відповідність сучасному рівню розвитку корекційної педагогіки;

в) наявність дискусійного та полемічного матеріалу, аргументованість і точність наведених даних;

г) якість і глибина наукового, теоретичного, методологічного та практичного аналізу проблеми;

д) дотримання вимог щодо оформлення наукової роботи такого типу;

е) змістовність доповіді студента про основні результати дослідження.

Відмінно (А, 90-100). Курсова робота виконана на високому науковому рівні; містить елементи наукової новизни; має практичне значення.

Доповідь логічна, стисла, висвітлює основні результати роботи. Під час захисту студент вільно володіє проблематикою дослідження, аргументовано відповідає посилаючись на сучасні теоретичні розробки та результати практичних досліджень.

Добре (В, 82-89). Тема роботи розкрита. При висвітленні змісту деяких теоретичних питань та практичних завдань спостерігається не достатня глибина дослідження, допускаються помилки не принципового характеру, фіксується наявність деяких орфографічних та пунктуаційних помилок.

Робота оформлена в межах встановлених вимог. Доповідь логічна, проголошена вільно.

Під час захисту роботи не вистачає достатньої аргументації та допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

Добре (С, 74-81). Тема роботи розкрита, але мають місце недоліки не принципового характеру: в теоретичній частині у недостатній кількості проаналізовано наукову, методичну, довідкову літературу. Не чітко представлене теоретичне та практичне значення курсової роботи, частково висвітлена апробація дослідження. Фіксується наявність деяких орфографічних та пунктуаційних помилок. Робота оформлена в межах встановлених вимог. Доповідь логічна, проголошена вільно.

Під час захисту роботи деякі питання розкрито частково. В цілому студент володіє проблематикою дослідження.

Задовільно (D, 64-73). Тема роботи, в основному, розкрита, але мають місце недоліки змістового характеру: нечітко сформульована мета дослідження; аналіз наукової полеміки відсутній; в аналітичній частині є надлишок елементів описовості; добір інформаційних матеріалів (таблиці, схеми) не завжди обґрунтований, є певні помилки в плануванні та організації власного дослідження; узагальнення висвітлені у висновках лише частково висвітлюють зміст роботи; низька практична значущість роботи; є зауваження щодо оформлення роботи.

Доповідь логічна, зачитана. Під час захисту роботи більша частина питань розкрита студентом, але є питання, які розкриті частково.

Задовільно (E, 60-63). Тема дослідження, в основному, розкрита. У курсовій роботі не чітко сформульовано науково-категоріальний апарат: об'єкт, предмет, мета, завдання, теоретичне та практичне значення курсової роботи. Частково висвітлена апробація дослідження.

При висвітленні теоретичних питань курсової роботи фіксується невелика кількість проаналізованих науково-методичних джерел. Спостерігаються орфографічні та пунктуаційні помилки, допускаються

помилки при оформленні списку використаних джерел та додатків. Висновки до розділів та загальні висновки курсової роботи лише частково узагальнюють основні положення роботи.

Доповідь частково логічна, зачитана. Під час захисту роботи студент демонструє поверхневі знання з предмету дослідження. Лише частина питань розкрита студентом повністю. Є питання на які не було надано правильних відповідей.

Незадовільно (FX, 35-59). Неправильно сформульовано науково-категоріальний апарат дослідження: об'єкт, предмет, мета, завдання. Неправильно визначене теоретичне та практичне значення курсової роботи. Відсутня апробація дослідження. Не спостерігається логічності та взаємозв'язку між структурними частинами роботи. Аналіз сучасної науково-методичної літератури не проведений або це здійснено формально, без посилань на роботи провідних науковців у досліджуваній сфері. Відсутнє власне емпіричне дослідження, запропоновані шляхи розв'язання проблеми є неефективними та не обґрунтованими. Мають місце недоліки в оформленні роботи.

Доповідь частково логічна, зачитана. Під час захисту роботи студент демонструє відсутність знань з предмету дослідження. Більша частина питань студентом нерозкрита.

Незадовільно (F, 0-34). Робота не написана і не представлена до захисту. Поважна причина відсутня.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Виступ автора курсової роботи (до 7 хвилин), у якому розкривається основний зміст дослідження, результати опрацювання теоретичних джерел та власного експериментального дослідження, озвучуються пропозиції та методичні рекомендації щодо покращення розв'язання проблеми вивчення.
2. Відповіді автора на запитання членів комісії з досліджуваної проблеми
3. Оцінювання членами комісії змісту курсової роботи, її оформлення та захисту.
4. Оголошення оцінок головою комісії.

ВАЖЛИВІ ПОРАДИ

1. Робота виконується від першої особи множини: «Ми зробили...», «ми проаналізували», «нами визначено» тощо.
2. Якщо в курсовій роботі вживається словосполучення «дослідники», «низка науковців», то далі по тексту необхідно перерахувати прізвища цих

вчених.

3. Прізвища дослідників у тексті роботи варто розташовувати у алфавітному порядку.

4. Ініціали науковців записуються перед їхніми прізвищами.

5. Запис ініціалів вчених повинен бути одноманітним: записуються лише ініціали імен або ініціали імен та по-батькові. Таке оформлення ініціалів повинно прослідковуватися у всій курсовій роботі.

6. Не завжди можна дослівно вводити до контексту курсової роботи цитату використаної літератури, оскільки виклад матеріалу в різних джерелах може мати не науковий стиль або стиль, що не відповідає специфіці написання курсового дослідження.

7. Кожний підрозділ першого розділу обов'язково потрібно розпочинати із аналізу ключових понять за усіма можливими словниками.

8. У кінці кожного підрозділу обов'язково повинен бути невеликий висновок, у якому автор узагальнює викладений матеріал вище.

9. Власні висновки бажано починати такими словами: «Отже, ...», «Таким чином, ...», «Як бачимо, ...», «Отож, ...», «Аналіз наукових джерел, дозволив нам дійти таких висновків, ...», «Аналіз літератури дає підстави стверджувати...» тощо.

10. Не слід вдаватися до надмірного цитування.

11. Порядковий номер використаного у тексті джерела повинен збігатися з його порядковим номером у списку літератури.

12. У загальному висновку повинні даватися відповіді на поставлені завдання курсової роботи. Загальний висновок повинен складатися із логічно поєднаних висновків попередніх розділів. У загальному висновку обов'язково має бути зазначено коло подальших наукових досліджень цього напрямку.

13. Кількість використаних наукових джерел для написання курсової роботи повинна складати не менше 35 одиниць.

14. Додатки не входять до кількості сторінок основного змісту курсової роботи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З МЕТОДИКИ НАПИСАННЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ

1. Волков Ю. Г. Как написать диплом, курсовую, реферат / Ю. Г. Волков. – Ростов-н/Д : Феникс, 2004. – 54 с.
2. Кузин Ф. А. Магистерская диссертация. Методика написания, правила оформления порядок защиты / Ф. А. Кузин. – М. : «Ось-89», 1998. – 48 с.
3. Морозов І. В. Структура дипломних кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і змісту захисту / І. В. Морозов. – К. : Курс, 1997. – 35 с.
4. Осадченко І. І. Методичні вимоги щодо написання курсових робіт / І. І. Осадченко. – Умань : РАЦ «Софія», 2008. – 52с.
5. Основні вимоги до написання, оформлення магістерської роботи та процедури її захисту / упорядник Н. Г. Синицина. – К. : НАДУ при Президентіві України, 2005. – 33 с.
6. Око Умберто. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки : учебно-методическое пособие [пер. с ит. Е. Костюкевич]. – М. : Книжный дом «Университет», 2003. – 64 с.
7. Філіпченко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Навчальний посібник / А. С. Філіпченко. – К. : Академвидав, 2005. – 208 с.
8. Шулдик Г. О. Методичні вказівки до написання дипломних та курсових робіт / Г. О. Шулдик, Б. А Якимчук. – К. : Знання, 1999. – 18 с.

ДОДАТКИ
Додаток А
Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Навчально-науковий інститут педагогіки та психології
Кафедра корекційної та інклюзивної освіти

ПОЧКУН ЮЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ СМАКІВ У РОЗУМОВО
ВІДСТАЛИХ УЧНІВ НА УРОКАХ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОГО
ОРІЄНТУВАННЯ

Курсова робота
спеціальність 6.010105 Корекційна освіта

науковий керівник
канд. пед. наук, доцент
Косенко Ю. М.

Суми – 2014

Додаток В

Зразок оформлення вступу курсової роботи

ВСТУП

Актуальність теми. Володіння знаннями про природу відіграє значну роль у розвитку всього суспільства. Протягом багатьох тисячоліть, людство вивчало особливості природи різних регіонів, лікувальні властивості рослин. Природа надала людству можливість користуватися усіма своїми благами. З часом люди навчилися раціонально використовувати земельні ресурси, займатися рослинництвом і тваринництвом, використовувати природні багатства у промисловості, вживати в їжу певні види рослин. Людина завжди взаємодіяла з природою, використовувала всі її блага. Все, що ми маємо сьогодні – це багаторічна співпраця людини і природи.

Серед людської спільноти існує така категорія осіб, які мало взаємодіють із природою, не зовсім усвідомлюють її багатство та користь – це діти із розумовою відсталістю. Вони не знають елементарних речей про оточуючий їх природній світ. Враховуючи ступінь порушення та індивідуальні особливості розумово відсталих дітей формування у них природничих понять є дуже важливим чинником. Спеціально організоване навчання природознавству дітей з розумовою відсталістю створює умови для виховання в них моральних, етичних, естетичних якостей, розвитку й корекції психічних процесів, формуванню важливих природничих знань тощо.

На сучасному етапі розвитку корекційної педагогіки визріла потреба розв'язання проблеми підвищення ефективності навчання розумово відсталих учнів як складової процесу їхньої соціалізації. Допомогти у цьому розумово відсталим дітям можуть різноманітні знання, уміння і навички, які розширюють їх світосприйняття та можливості. Щоб допомогти їм було розроблено і теоретично обґрунтовано тематичні дидактичні завдання та експериментально перевірено зміст завдань як засобу формування і корекції природничих понять у розумово відсталих школярів.

Врахування індивідуальних психофізичних можливостей кожної розумово відсталої дитини та відповідних засобів і методів навчання природознавства на даному етапі розвитку корекційної освіти забезпечує якісне засвоєння природничих понять розумово відсталими школярами.

У галузі корекційної педагогіки дослідниками висвітлено різні аспекти проблеми підвищення ефективності засвоєння навчального матеріалу з природознавства (Г. О. Блеч, В. О. Липа, Л. К. Одинченко, Б. І. Пінський, Т. І. Пороцька, В. М. Синьов та інші). На думку вчених, свідоме засвоєння природничих знань та вміння їх самостійно використовувати у практичній діяльності є одним із найважливіших завдань спеціальної школи.

Теоретичний аналіз та узагальнення наукових досліджень із проблеми засвоєння природничого матеріалу свідчать про складність формування природничих понять у школярів цієї категорії (О. М. Грабаров, І. Г. Єременко, Л. В. Занков, В. В. Коркунов, Н. Е. Коган та інші), а вербально-логічне мислення, яке потребує оперування цими поняттями, у розумово відсталих дітей виявляється найбільш недорозвинутим (В. Я. Василевська, Г. М. Дульнев, Х. С. Замський, В. М. Синьов, Н. М. Стадненко та інші). Стає очевидною необхідність застосування альтернативних засобів підвищення ефективності формування природничих понять у розумово відсталих школярів.

Констатуючи суттєвий внесок дослідників слід зауважити, що донині практично відсутні дослідження, присвячені використанню комплексів тематичних дидактичних завдань із формування і корекції природничих понять на уроках природознавства спеціальної школи. Актуальність і недостатня розробленість цієї проблеми зумовили вибір теми нашої курсової роботи **«Формування природничих понять у розумово відсталих учнів засобом тематичних дидактичних завдань»**.

Зв'язок з темою кафедри. Дослідження виконано в межах наукової теми лабораторії корекційно-реабілітаційних технологій кафедри корекційної та інклюзивної освіти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка: «Зміст, організація та управління корекційно-

реабілітаційною діяльністю» (державний реєстраційний номер 0111 U 009399).

Мета – теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити тематичні дидактичні завдання з формування природничих понять у розумово відсталих школярів.

Завдання:

1. Здійснити теоретичний аналіз наукових джерел із проблеми формування природничих понять у школярів із розумовою відсталістю.
2. Визначити рівень знань із природознавства у розумово відсталих школярів на констатувальному етапі дослідження.
3. Розробити комплекси тематичних дидактичних завдань до основних розділів курсу «Природознавство» для 7 класу спеціальної школи та методичку їх використання на уроках.

Об'єкт – формування природничих понять у школярів із розумовою відсталістю.

Предмет – формування природничих понять у розумово відсталих учнів засобом тематичних дидактичних завдань.

Методи дослідження: *теоретичні:* аналіз психолого-педагогічної літератури для визначення сутності природничих понять та специфіки їх формування у навчанні розумово відсталих учнів; *емпіричні:* психолого-педагогічний експеримент із констатувальним, формувальним і контрольним етапами для визначення рівнів сформованості природничих понять у розумово відсталих школярів; *методи математичної статистики:* обчислення з визначенням середнього арифметичного та відсоткового співвідношення – для опрацювання та забезпечення достовірності отриманих результатів.

Теоретичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вперше представлено:

– комплекси тематичних дидактичних завдань для 7-го класу з формування природничих понять, орієнтованих на основні типи й етапи уроків природознавства в спеціальній школі;

– методику застосування комплексів тематичних дидактичних завдань на уроках природознавства в спеціальній школі.

Практичне значення дослідження полягає у:

– розробленні комплексів тематичних дидактичних завдань, використання яких у навчанні природознавства розумово відсталих учнів 7-х класів позитивно вплине на якість усвідомлення ними навчального матеріалу;

– розробленні методики проведення тематичних дидактичних завдань на уроках природознавства в спеціальній школі, яка сприятиме розвитку пізнавальної активності та підвищенню ефективності вивчення природничих понять розумово відсталими учнями.

Апробація результатів роботи: зміст наукової роботи висвітлено у статті «Формування природничих понять у розумово відсталих учнів засобом тематичних дидактичних завдань», яка була опублікована у збірнику студентських наукових праць «Корекційна та інклюзивна освіта очима молодих науковців» Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (випуск 3).

Структура. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до першого і другого розділу, загального висновку, списку використаних джерел (38), 8 додатків на 12 сторінках. Загальний обсяг курсової роботи складає – 56 сторінок, з них – 38 сторінок основного тексту. У тексті міститься 4 рисунки.

Додаток Д

Зразок оформлення матеріалів дослідження у курсовій роботі РОЗДІЛ 1.

ВИТОКИ ТА СТАНОВЛЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬНО-ІСТОРИЧНИХ ЗНАТЬ У РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ДІТЕЙ

1.1. Формування суспільно-історичних знань у розумово відсталих учнів у дореволюційний період

Протягом багатьох століть знання минулого країни чи окремих земель, володіння інформацією про видатні військові перемоги чи життєдіяльність історичних героїв, знання власного родоводу було надбанням лише представників панівного класу. До осіб простого походження історична інформація доходила у обмеженому обсязі, а для дітей з розумовою відсталістю не існувало навіть навчальних закладів...

Текст підрозділу 1.1...

Таким чином, у II половині XIX – на початку XX століть на території Російської імперії виникають перші спеціальні лікарсько-освітні заклади, метою яких було забезпечення медичного та педагогічного супроводу розумово відсталих дітей. Створення окремих спеціальних закладів не дає підстави стверджувати про формування у Росії цього періоду системи спеціальної освіти. Зазначені школи не передбачали централізованого державного фінансування, не були забезпечені відповідною нормативно-правовою базою, яка б регламентувала їхнє функціонування, були позбавлені методичного і програмового супроводу. Педагоги використовували власні навчальні плани та програми. У одних навчальних закладах історія як навчальний курс знаходила своє місце, в інших школах розумово відсталі учні замість світської історії вивчали релігійну (у рамках курсу «Закон

Божий»). Існували навчальні заклади, вихованці яких знайомилися з минулим не на заняттях історії, а під час позашкільних заходів, підготовці свят, бесід тощо. Також були школи, у яких розумово відсталі учні взагалі не знайомилися з історією.

1.1. Особливості викладання суспільно-історичного матеріалу розумово відсталим учням у 20-х на початку 30-х років ХХ століття

Більшовицький переворот 1917 року ліквідував існуючу систему допоміжного навчання осіб із розумовою відсталістю. Починаючи з 1918 року, радянська влада організовує для цієї категорії осіб спеціальні школи та класи, підпорядковані Наркомосу. У цей час в Україні не було єдиних навчальних планів і програм для розумово відсталих дітей, не вистачало кваліфікованих дефектологів, тому у багатьох спеціальних навчальних закладах користувалися програмами трудових шкіл I ступеня. Необхідно зазначити, що нова влада виключила із переліку шкільних предметів історію як самостійний курс. Наприклад, замість неї у програмах шкіл I ступеня за 1920 рік пропонувалося декілька нових суспільно-історичних предметів: «Країнознавство» та «Суспільствознавство». У рамках цих предметів передбачалися бесіди про Батьківщину з вивченням окремих історичних відомостей, найбільш важливих епізодів з історії російської культури, політичної економії, правознавства, етнографії тощо. Відповідно до нових програм пропонувалися нові завдання: показати учням закономірності соціалістичної революції та радянського ладу, сформулювати уявлення про історичний процес як історію народу, його важку працю й боротьбу за краще життя...

Текст 1.2...

Отже, у другій половині 20-х – на початку 30-х років ХХ століття допоміжна школа зайняла свою нішу в ідеологізованій системі єдиної трудової школи СРСР. Перед нею ставилися ті ж самі завдання, що й перед

масовою школою – комуністичне виховання підлітків. У цілому допоміжна школа мала яскраво спрямовану трудову орієнтацію – комуністичне й трудове виховання розглядалося як головний засіб компенсації та соціалізації розумово відсталих дітей. Гуманітарні предмети визначалися другорядними. Шкільний курс «Суспільствознавство» викладався учням у рамках розділу «Суспільство» і був тісно взаємопов'язаним з іншими розділами життєвих явищ: «Праця» та «Природа».

Висновки до розділу 1

Перший розділ дослідження присвячений ретроспективному дослідженню передумов та перших спроб вивчення розумово відсталими школярами навчального матеріалу суспільно-історичного змісту. З цією метою було проаналізовано історичні документи, психолого-педагогічну, дефектологічну та історичну літературу, яка дала змогу дійти таких висновків:

1. У II половині XIX – на початку XX століть на території Російської імперії виникають перші спеціальні заклади освіти, завданням яких було підготувати осіб із розумовою відсталістю до подальшої трудової діяльності та успішного пристосування до життя у суспільстві. Цей період характеризується відсутністю фінансової та методичної підтримки держави при створенні спеціальних навчальних закладів для розумово відсталих учнів, що призвело до великого розмаїття у виборі навчальних дисциплін у цих закладах.

У деяких спеціальних навчальних закладах викладалася історія розумово відсталим дітям, хоч у цей час не існувало жодних вимог до змісту курсу історії, вікового цензу для учнів які вивчають минуле тощо. Вчителі власноруч розробляли навчальні програми з цієї дисципліни. Деякі педагоги викладали дітям із розумовою відсталістю світську історію, інші – релігійну. Багато розумово відсталих школярів того часу знайомилися з минулим людства у рамках навчального курсу «Закон Божий».

2. Після революційних подій 1917 року Радянською державою було створено єдину систему навчальних закладів для розумово відсталих дітей. Головним завданням цих шкіл було створення умов для ефективного трудового та комуністичного виховання учнів. Вивчення історії вважалося не обов'язковим. Знайомство з минулим було можливим у рамках таких гуманітарних курсів, як «Суспільствознавство», «Країнознавство» та ін.

3. Певний вплив на стан існування шкільного курсу історії у СРСР мала невизначеність посадових осіб Наркомпросу щодо змістового наповнення цієї навчальної дисципліни. Стару історію у радянських школах було заборонено, а новий курс не був запропонований, тому діти вивчали переважно суспільствознавчі дисципліни, метою яких було формування світогляду нової людини, активного будівника соціалістичного ладу. У рамках цих курсів діти знайомилися із важким життям селян і робітників у минулі часи, бунтами, селянськими повстаннями, подіями революцій 1905-1907 і 1917 років, діяльністю партії більшовиків та її лідера – В. І. Леніна.

Додаток Е
Зразок оформлення висновків курсової роботи

ВИСНОВКИ

Визначення науково-теоретичних засад та узагальнення проведеного дослідження проблеми формування навичок самообслуговування у розумово відсталих учнів на уроках СПО дали змогу дійти таких висновків:

1. На сучасному етапі розвитку обмежені адаптаційні можливості дітей ускладнюють процес їхньої соціалізації та інтеграції у суспільство. Діти із інтелектуальною недостатністю не здатні самостійно виживати та самообслуговуватись у складних умовах реального світу. Аналіз досліджень Д. Азбукіна, Т. Власової, Л. Виготського, А. Граборова, Г. Дульнєва, І. Єременка, засвідчує безпорадність розумово відсталих дітей у самообслуговуванні. Соціальне пристосування учнів до життя залежить від ступеня його підготовленості до самостійної праці. Визначальним чинником у соціально-трудої адаптації є спеціально організоване навчання навикам самообслуговування. Самообслуговування – це діяльність, результати якої задовольняють потреби самої дитини (харчування, виконання гігієнічних процедур по догляду за собою, роздягання та одягання тощо).

2. Однією із сходинок у процесі соціалізації дитини є засвоєння знань та навичок із соціально-побутового орієнтування. СПО – це спеціальні корекційні заняття, що зорієнтовані на практичну підготовку дітей до самостійного життя та праці, формування у школярів необхідних навичок самообслуговування, ведення домашнього господарства, орієнтування у навколишньому середовищі. За допомогою дидактичних вправ у процесі навчання прищеплюються морально-етичні норми поведінки, виховуються навички спілкування, розвивається художній смак.

3. Процес формування навичок самообслуговування не простий і вимагає врахування не тільки специфіки навчання у спеціальних закладах, а й особливостей формування даних навичок у розумово відсталих школярів.

Нами був створений комплекс дидактичних вправ спрямованих на формування навичок самообслуговування у дітей з вадами інтелекту, який буде ефективним за умови продуманої організації спільних дій педагога та учнів під час підготовки до вправ, їх проведення і аналізу. Базовою ознакою розроблених вправ є їх дидактична спрямованість на основних етапах і типах уроків.

Розроблено експериментальну методику застосування комплексів вправ на основних етапах уроків СПО. Аналіз експериментальних даних засвідчив краще формування, закріплення та більш свідоме використання навичок самообслуговування у розумово відсталих дітей на інших заняттях та в побуті.

Додаток Ж

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ДЖЕРЕЛ, ЯКИЙ НАВОДЯТЬ У ДИСЕРТАЦІЇ, І СПИСКУ ОПУБЛІКОВАНИХ РОБІТ, ЯКИЙ НАВОДЯТЬ В АВТОРЕФЕРАТІ

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none">1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. — Львів : Свічадо, 2006. — 307 с. — (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV—V ст. ; № 14).2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К. : Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. — К. : Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. — 311 с. — (Ювеліри України ; т. 1).4. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. — Львів : Кальварія, 2005. — 196, [1] с. — (Першотвір).
Два автори	<ol style="list-style-type: none">1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — К. : Києво-Могилян. акад., 2005. — 397, [1] с. — (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична" ; вип. 1).2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. — К. : Прецедент, 2006. — 93 с. — (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11).3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів : Растр-7, 2007. — 375 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none">1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none">1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. — К. : НДІ "Украгпромпромпродуктивність", 2006. — 106 с. — (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздєв, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. — К. : Вища освіта,

	2006. — 478, [1] с. — (ПТО: Професійно-технічна освіта).
П'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-е изд.]. — Х. : Гуманитар. центр, 2007. — 510 с. 2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія "Формування здорового способу життя молоді" : у 14 кн., кн. 13).
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. — К. : Грані-Т, 2007. — 119 с. — (Грані світу). 2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. — К. : Грамота, 2007. — 638, [1] с. 3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця XIX — початку XX століття : [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. — К. : Грані-Т, 2007. — 190, [1] с. 4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. — Чернівці : Рута, 2007. — 310 с.
Багатотомний документ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. — К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007— . — (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2 : Додатки — 2007. — 573, [1] с. 2. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005— . — (Серія "Нормативная база предприятия"). Т. 1. — 2005. — 277 с. 3. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни... : (Дочь врага народа) : трилогия / А. Дарова. — Одесса : Астропринт, 2006— . — (Сочинения : в 8 кн. / А. Дарова ; кн. 4). 4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко. — Х. Право, 2002— . — Т. 4: Косвенные налоги. — 2007. — 534 с. 5. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. — Житомир : Полісся, 2006— . — (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією" : у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. — 2006. — 721, [2] с. 6. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К. : НТУУ "КПІ", 2006. — 125 с.

<p>Матеріали конференцій, з'їздів</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с. 2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К. : ІСОА, 2002. — 147 с. 3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. — К. : Асоц. укр. банків, 2000. — 117 с. — (Спецвип.: 10 років АУБ). 4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6—9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В. Т. Трощенко. — К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. — С. 559—956, ХІІІ, [2] с. — (Ресурс 2000). 5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук. праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. — Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999. — 215 с. 6. Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. — К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. — 452 с.
<p>Препринти</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. — Х. ННЦ ХФТИ, 2006. — 19 с. — (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т" ; ХФТИ 2006-4). 2. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. — Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. — 7, [1] с. — (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).
<p>Депоновані наукові праці</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. — М., 2002. — 110 с. — Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432. 2. Разумовский, В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. — М., 2002. — 210 с. — Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.
<p>Словники</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. — Х. : Халімон, 2006. — 175, [1] с. 2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник

	<p>основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с.</p> <p>3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. — К. : Карпенко, 2007. — 219 с.</p> <p>4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с.</p>
Атласи	<p>1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. — К. : Варта, 2006. — 217, [1] с.</p> <p>2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. — 2-ге вид., розшир. та доповн. — Дніпропетровськ : Пороги, 2005. — 218 с.</p> <p>3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. — Х. : Ранок, 2005. — 96 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань).</p> <p>2. Медична статистика статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи).</p> <p>3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. — Офіц. вид. — К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. — VI, 74 с. — (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).</p>
Стандарти	<p>1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України 2006. — IV, 231 с. — (Національний стандарт України).</p> <p>2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 — ДСТУ ISO 6107-9:2004. — [Чинний від 2005-04-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с. — (Національні стандарти України).</p> <p>3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. — [Чинний від</p>

	2007-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — IV, 18 с. — (Національний стандарт України).
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт, 2006— . — (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5. — 2007. — 264 с. Т. 6. — 2007. — 277 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. — Львів : Новий час, 2003. — 160 с. 3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. — [Суми : Унів. кн., 2003]. — 11 с. 4. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. — Донецк : Лебедь, 2005. — 228 с.
Бібліографічні показники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Куц О. С. Бібліографічний показчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. — Львів : Укр. технології, 2007. — 74 с. 2. Систематизований показчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кириць Б. О., Потлань О. С.]. — Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 11 с. — (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петров П.П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. — К., 2005. — 276 с.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Новосад І.Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007. — 20, [1] с. 2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. — К., 2007. — 20 с.

Авторські свідоцтва	1. А. с. 1007970 СССР, МКИ ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). – № 3360585/25–08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.
Патенти	1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК ⁷ Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж. науч.-исслед. ин-т связи. – № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 6. — С. 15—18, 35—38. 2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. — 2006. — № 6. — С. 14—17. 3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов — основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. — 2007. — № 1. — С. 39—61. 4. Ма Шуїн Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 5. — С. 12—14. 5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. — № 1. — С. 25—29. 6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. — 2007. — Т. 2, № 2. — С. 13—20. 7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр., письменства) : статті / Микола Зеров. — Дрогобич, 2007. — С. 245—291. 8. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. — Х., 2007. — С. 33. 9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України : (кінець ХІХ—початок ХХ ст. / Д. М. Чорний. — Х., 2007. — Розд. 3. — С. 137—202.

Додаток 3

Зразок оформлення таблиць у курсовій роботі

Таблиця 1.3

Загальні показники сформованості історичних понять у розумово відсталих учнів при вивченні різних тем

Назви тем, етапи уроків	Виникнення давньоруської Київської держави		Розквіт Київської держави		Ослаблення Київської держави		Галицько- Волинська держави	
	Закріплення (%)	Перевірка (%)	Закріплення (%)	Перевірка (%)	Закріплення (%)	Перевірка (%)	Закріплення (%)	Перевірка (%)
Класи								
Експериментальні класи	82,8	78,6	81,4	77,6	79,8	75,4	80,5	76,9
Контрольні класи	67,6	57,8	68,4	56,6	67,3	55,4	67,4	58,7
Різниця	15,2	20,8	13	21	12,5	20	13,1	18,2

Додаток 3. 1

Зразок оформлення таблиці з переносом у курсовій роботі

Таблиця 2.1

Рівень сформованості суспільно-історичних понять у розумово відсталих учнів

Представники спеціальних ш	Рівні сформованості суспільно-історичних понять							
	I		II		III		IV	
	Кіл.	%	Кіл.	%	Кіл.	%	Кіл.	%
Знання основних суспільно-історичних понять								
Глинська СЗОШ	3	20	6	40	6	40	-	-
Груньська СЗОШ	2	17	8	66	2	17	-	-
Прилуцька СЗОШ	4	31	4	31	5	38	-	-
Сумська СЗОШ	4	40	4	40	2	20	-	-
Ульянівська СЗОШ	5	50	3	30	2	20	-	-
Херсонська СЗОШ № 1	1	8	6	50	5	42	-	-
Херсонська СЗОШ № 2	3	38	3	38	2	24	-	-
Розбишівська СЗОШ	3	23	3	23	7	54	-	-
Шалигінська СЗОШ	4	36	4	36	3	28	-	-
Штепівська СЗОШ	1	10	7	70	2	20	-	-
Всього	30	26	48	42	36	32	-	-
Знання національної символіки								
Глинська СЗОШ	1	7	-	-	3	20	11	73
Груньська СЗОШ	1	8	-	-	1	8	10	84
Прилуцька СЗОШ	1	8	-	-	3	23	9	69
Сумська СЗОШ	4	40	-	-	-	-	6	60

Продовж. таблиці 2.1

Ульянівська СЗОШ	4	40	-	-	1	10	5	50
Херсонська СЗОШ № 1	1	8	-	-	2	17	9	75
Херсонська СЗОШ № 2	1	12	-	-	-	-	7	88
Розбишівська СЗОШ	1	8	-	-	2	15	10	77
Шалигінська СЗОШ	3	27	-	-	-	-	8	73
Штепівська СЗОШ	-	-	1	10	5	50	4	40
Всього	17	15	1	1	17	15	79	69
Знання найвідоміших історичних героїв минулого								
Глинська СЗОШ	7	47	3	20	5	33	-	-
Груньська СЗОШ	2	17	4	33	6	50	-	-
Прилуцька СЗОШ	8	62	4	31	1	7	-	-
Сумська СЗОШ	4	40	-	-	5	50	1	1
Ульянівська СЗОШ	4	40	1	10	5	50	-	-
Херсонська СЗОШ № 1	7	58	3	25	2	17	-	-
Херсонська СЗОШ № 2	6	75	2	25	-	-	-	-
Розбишівська СЗОШ	5	38	3	24	5	38	-	-
Шалигінська СЗОШ	7	64	4	36	-	-	-	-
Штепівська СЗОШ	5	50	3	30	2	20	-	-
Всього	55	48	27	24	31	27	1	-

Додаток К

Зразок оформлення рисунка у курсовій роботі

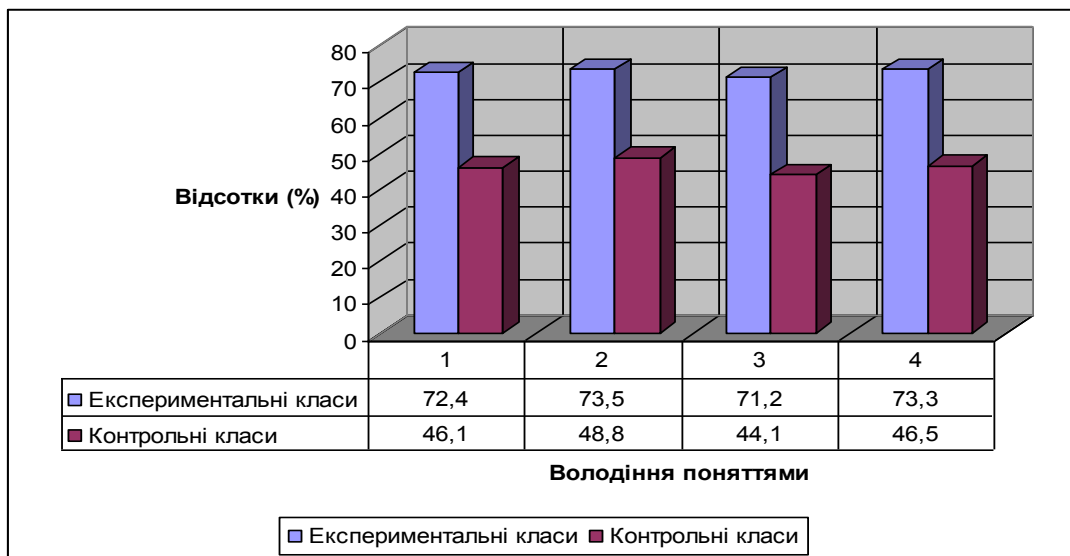

Рис. 2.3. Рівень сформованості історичних понять за результатами тематичних зрізів знань

Додаток Л

Зразок оформлення формул у курсовій роботі

$$\bar{X} = \frac{\Sigma x(1) + \Sigma x(2) + \Sigma x(3) + \dots + \Sigma x(n)}{N} \quad (2.1)$$

де:

\bar{X} – середній показник рівня засвоєння природничих понять учнями певного класу;

$\Sigma x(1)$ – показник рівня засвоєння понять першого учня класу;

$\Sigma x(2)$ – показник рівня засвоєння понять другого учня класу;

$\Sigma x(3)$ – показник рівня засвоєння понять третього учня класу;

$\Sigma x(n)$ – показник рівня засвоєння понять наступних учнів класу;

N – кількість учнів класу.

Розділ «Рішення стипендіальної комісії»

Призначення академічних стипендій студентам бюджетної форми навчання здійснюється відповідно до п.2 ст. 62 Закону України «Про вищу освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 року № 882 «Про призначення стипендій» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 року № 1050 «Деякі питання стипендіального забезпечення», від 28 грудня 2016 р. № 1045 «Деякі питання виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів», від 28 грудня 2016 р. № 1047 «Про розміри стипендій у державних та комунальних навчальних закладах, наукових установах»), від 25 січня 2017 року №32 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань стипендіального забезпечення» та згідно з рішенням стипендіальної комісії університету (протокол № 12 від 04.07.2017 р.).